

naar man hører de Herrer klage over de Jorder, som ere blevne udlagte til Husmændene paa Øerne. Grunden til, at Jorderne paa Sjælland have den store Værdi, er for det første, at Sjælland er bedre befolket end Jylland — med Befolkningsmængden stiger jo Jordens Værdi —, og for det andet ligger her Hovedstaden og andre Byer, hvor vi fra Staten eller hele Landet hvert Aar dyngte Million paa Million, som skaffer Arbejde og Virksomhed, og det have vi jo Udsigt til at vedblive med navnlig for Københavns Vedkommende endnu i lang Tid. Det lader ogsaa til, at den øvrige Del af Sjælland skal have sin Andel, at vi ogsaa skulle til at hjælpe de rige Folk paa Sjælland til at redde, hvad de have staaende i Sparekassen. Jorden er lige saa god i Jylland og vil stige i Værdi der, efterhaanden som Kommunikationsmidlerne udvikles ligesom paa Øerne, og efterhaanden som Befolkningsmængden tiltager, det er en Selvefølgende, og den Stigning vil da ogsaa komme dem til gode, der faa deres Husmandslodder der. Det er sikkert, at den Jord, som koster 300 Kr. pr. Td. Land i Jylland, koster paa Sjælland 600 Kr., og der er ingen Grund til, at de skulle hjælpes til den dyreste Jord.

Saa er der Spørgsmaalet om offentligt Fæste. Offentligt Fæste maa betyde Arvefæste, thi skal det blot være Fæste paa Mands Levetid, bliver det jo værre at være Fæster under det offentlige end under private. Paa samme Tid, som man forlanger, at alle Fideikommisser og alle slige Institutioner skulle afskaffes, forlanger man altsaa, at der skal oprettes i Hundredevis, ja Tusindvis af nye Fideikommisser, thi det Fæste, man vil oprette, vil jo ikke sige andet, end at man stifter Smaafideikommisser, samtidig med at man vil afskaffe de store. Saaledes faar man efterhaanden en Masse Fideikommisser spredte om paa Landet, men de ville neppe være til stor Støtte for de Familier, der faa dem. Jeg kan ikke se, hvad Nytte og Gavn det skal være til. Det kan ikke spore en Mand til større Energi og Dygtighed i Dyrkningen af Jorden. Den Mand, der ejer Jorden selv, vil ubetinget lægge mere Kraft ind paa at drive den frem end den, der er Arvefæster, det kan der ikke være Tvivl om. Ved at indføre offentligt Fæste berøve vi faktisk Staten den Amortisation, den havde Udsigt til at faa, hvorved den vilde blive i Stand til i Fremtiden at hjælpe flere Husmænd. Vi formindske saa-

ledes den Hjælp, Staten vilde kunne give de mindre bemidlede i sin Helhed.

Men det undrer mig, at man navnlig fra den Side, hvor det nu fordres, forlanger at faa Ekspropriation og Fæste, naar jeg ser hen til, at man for faa Aar siden i høj Grad medvirkede til Ophævelse af den Besiddelse, Staten havde, den Gang man indførte de nye Skattelove. Dem protesterede jeg imod saa længe som muligt, idet jeg mente, at det var fejlagtigt, at Staten gik til uden Nytte for det offentlige, uden Nytte for Institutioner, uden Nytte for nogen undtagen for de tilfældige Besiddere i Øjeblikket, men til Skade for Fremtidens Besiddere af Jorden, at kaste ud af Vinduerne for mellem 300 og 400 Mill. Kr. Ejendom, som Staten havde som Prioriteter i alle Landets Ejendomme, paa hvilke der hvilede Gammelskat, Hartkornsskat, og paa hvilke der hvilede Tiender. Det er jo en Fiktion at kalde det en Skat: Tiendeydelser og Gammelskat, thi forlængst, for mange Menneskealdere siden, var disse Afgifter gaaede ind som faste Afgifter i Ejendommene. De var gaaede ind ved Handel, Ejendomsoverdragelse, ved Arv, ved Køb osv. Det var en fast Prioritet, Staten havde. Hvorfor kastede man dem bort, naar man nu fordrer, at Staten skal gaa til offentligt Fæste? Denne Værdi af 3—400 Mill. Kr. kastede man over Bord til Fordel i Øjeblikket for nogle faa Besiddere, men til Skade for dem, der kom efter, og til Skade for Staten.

Mit Standpunkt var den Gang, at man i Stedet for at kaste over Bord den Andel, Staten havde i alle Ejendomme her i Landet, tværtimod skulde udvide Forholdet saaledes, at Staten tilegnede sig, hvad jeg paaviste, den med Lethed kunde, til Fordel for den nuværende Besidder og til uendelig Fordel for Fremtidens som fast Prioritet indtil Halvdelen af alle Ejendomsværdier her i Landet saavel i By som paa Land. Det kan gøres med største Lethed endnu i dette Øjeblik, men naturligvis, det kunde gøres lettere den Gang, da Staten i Forvejen sad inde med dette Beløb af 3—400 Millioner Kr. Jeg skal tilføje, at foruden at jeg mente, at Staten skulde tilegne sig Halvdelen af alle Ejendommens Værdi som første Prioritet, mente jeg og foreslog jeg tillige den Gang, at Kommunen skulde have Ret til $\frac{2}{10}$, helst $\frac{3}{10}$ efter Statens Prioritet, saaledes at vi i Virkeligheden kom dertil, at det offentlige, Stat og Kommune, tilsammen ejede 7 & 8 Tiendedele af Ejendommens Værdi.